

Сувилахуйн тусламжийн өнөөгийн байдал, олон улсын чиг хандлага

А.Баярхүү АУ-ны Магистр

*Сувилахуй, Хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээ хариуцсан
мэргэжилтэн*

Сувилахуйн тусламжийн өнөөгийн байдал, олон улсын чиг хандлага

Агуулга

- Сувилахуйн тусламж үйлчилгээний олон улсын чиг хандлага
- Сувилахуйн тусламжийн өнөөгийн байдал, тулгамдаж буй асуудлууд

“Дэлхийн сувилахуйн байдал-2020” /Дэлхийн хэмжээний тайлан/

ЭМА: 43.5 сая Сувилагч, эх баригч: 27,9 сая (59%)

- **Мэргэжлийн сувилагч: 19.3 сая (69%),**
- **Сувилагчийн туслах: 6.0 сая (22%)**
- **Ангилагдаагүй: 2.6 сая (9%)**

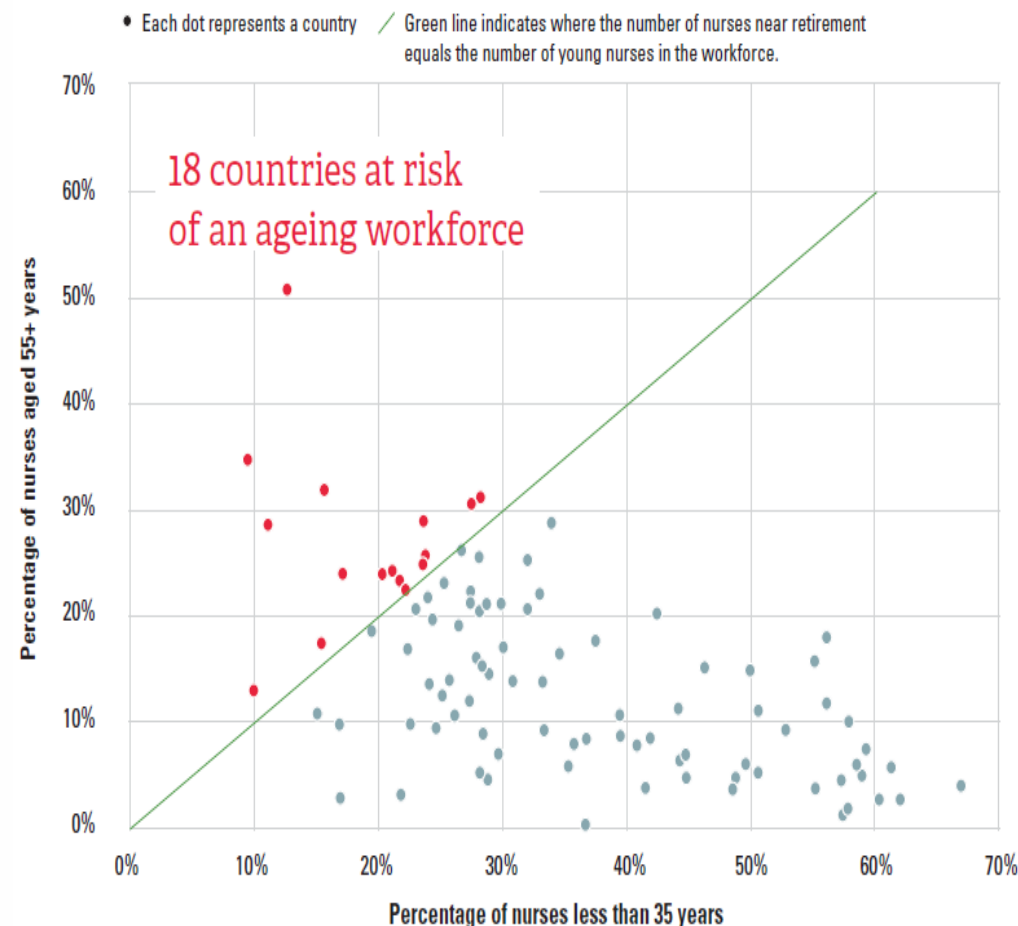
ДЭМБ-ын гишүүн орнуудын:

- 50% нь 1000 хүн амд ногдох сувилагч, эх баригчийн тоо 3 хүрэхгүй,
- 25%-д 1 хүрэхгүй байна.
- **ДЭМБ: 2030 онд ТХЗ №3-т хүрэхэд- 9 сая сувилагч, эх баригч хэрэгтэй**

Сувилахуй ба насжилт

- Зарим бүс нутагт ажиллах хүчний хөгшрөлт нь сувилахуйн тогтвортой байдалд заналхийлж байна.
- Дэлхийн хэмжээнд сувилахуйн боловсон хүчин харьцангуй залуу боловч бүс нутагт ялгаатай байдал ажиглагдаж байна.
- Америк, Европын бүс нутагт насжсан бүтэцтэй.
- Залуу сувилагч (35-аас доош насны) тэтгэврийн насны (55 ба түүнээс дээш настай) сувилагчдын тоо их байгаа нь элсэлт, төгсөлтийг нэмэгдүүлэх шаардлагыг бий болгоно.
- Залуу сувилагчтай орнуудад ажиллах хүчний жигд, тэгш хуваарилалтыг сайжруулах бодлого гаргах
- **Залуу сувилагчтай харьцуулахад тэтгэвэрт гарах дөхсөн сувилагчдын эзлэх хувь өндөр улс орнууд (ногоон шугамаас дээшхи улс орнууд) сувилахуйн ажиллах хүчийг тогтвортой байлгахад бэрхшээлтэй тулгарах болно**

Figure 5.4 Relative proportions of nurses aged over 55 years and below 35 years

Note: "Nursing workforce" includes nursing professionals and nursing associate professionals from 106 countries with data disaggregated by age.
Source: NHWA 2019. Most recent available headcount reported by countries between 2013 and 2018.

СУВИЛАХУЙ ЭХ БАРИХУЙН 2021-2025 ОНЫ ДЭЛХИЙН СТРАТЕГИ тэргүүлэх чиглэл

- 1) Чанартай боловсрол олгох, хүн амын эрүүл мэндийн хэрэгцээг хангах чадвартай эх баригч, сувилагч бэлтгэх
- 2) Ажлын байр бий болгох, шилжилт хөдөлгөөнийг зохицуулах, эх баригч, сувилагч нарыг тогтвортой ажиллуулах нөхцөлөөр хангах
- 3) Эрүүл мэндийн болон сувилахуйн чиглэлээр эрдэм шинжилгээ судалгааны ажлыг хөгжүүлэх
- 4) Эх баригч, сувилагч нарыг дэмжих, хүндэтгэх, хамгаалах, тусламж үйлчилгээ үзүүлэхэд шаардлагатай багаж хэрэгслээр бүрэн хангах, аюулгүй байдлыг хангах

Сувилахуйн тусламжийн дэлхийн чиг хандлага

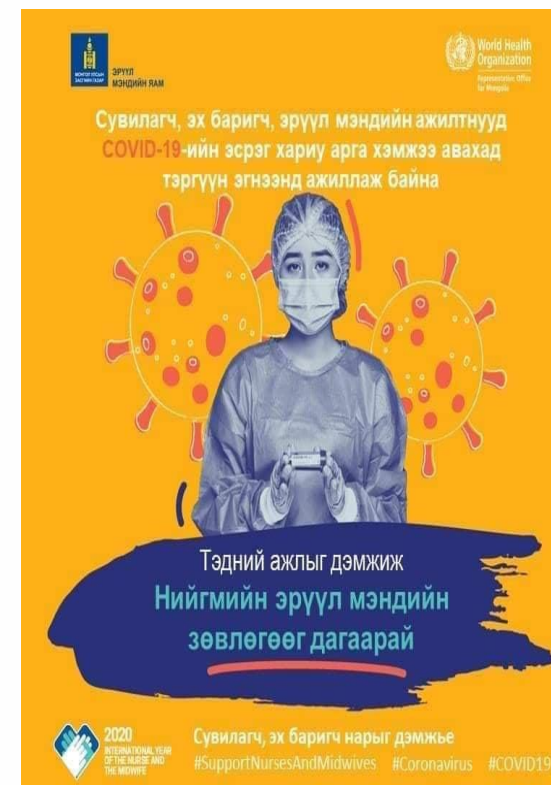
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН
УДИРДАХ АЖИЛТНЫ ЗӨВЛӨГӨӨН
2022

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

World Health
Organization
Representative Office
for Mongolia

Орхон аймгийн
Эрүүл мэндийн газар

2020
INTERNATIONAL YEAR
OF THE NURSE AND
THE MIDWIFE

- Монгол улсад 2020 оны байдлаар улсын хэмжээнд эрүүл мэндийн салбарт нийт 56.5 мянган ажиллагчид ажиллаж байна. Үүнээс **13112** сувилагч байгаа ба нийт сувилагч нарын дийлэнх буюу 90%-ийг эмэгтэйчүүд эзэлж сувилахуйн мэргэжил нь хүйсээр ялгарах өндөр мэргэжил хэвээр байна.(Эрүүл мэндийн үзүүлэлт, 2020)

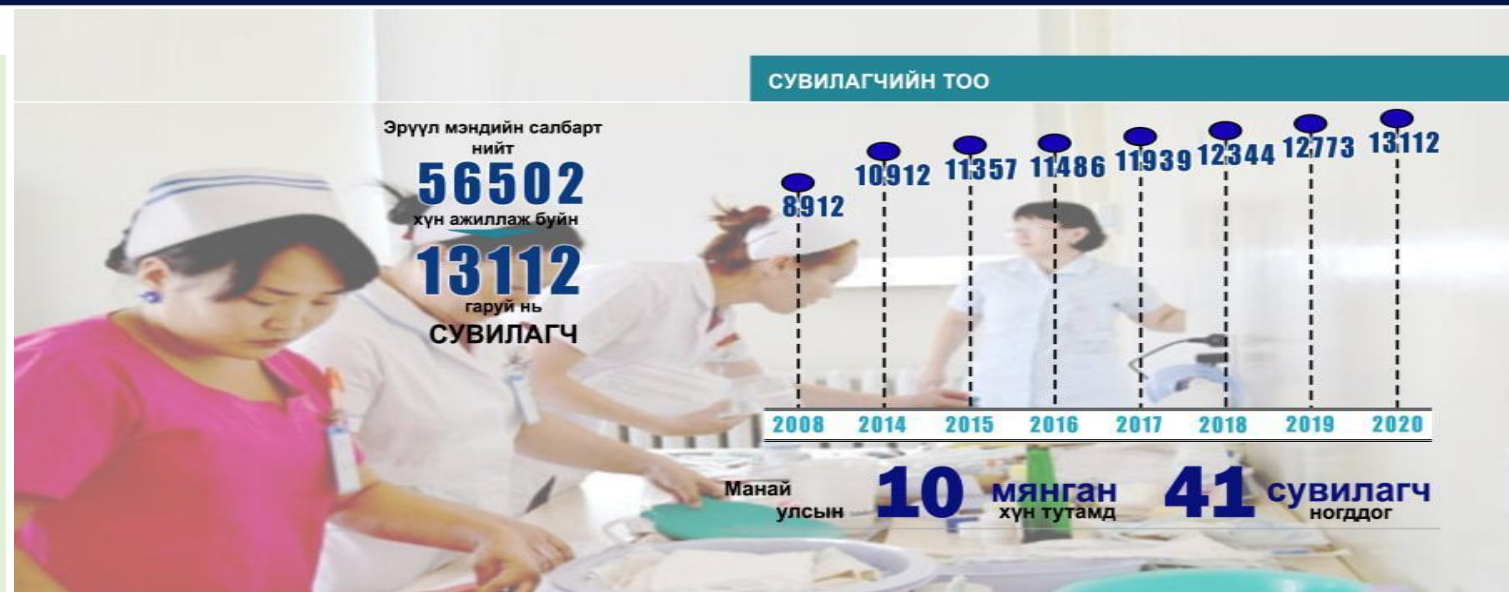
Сувилахуйн талаар тоо баримт

Нийт сувилагч: 12773 үүнээс: (2019 оны судалгаагаар)

- ✓ 6288, (49,3%) нь дипломын,
- ✓ 5809 (45.6%) нь бакалаврын
- ✓ 676 (5.3%) туслах.

Мэргэжлийн зэрэгтэй:

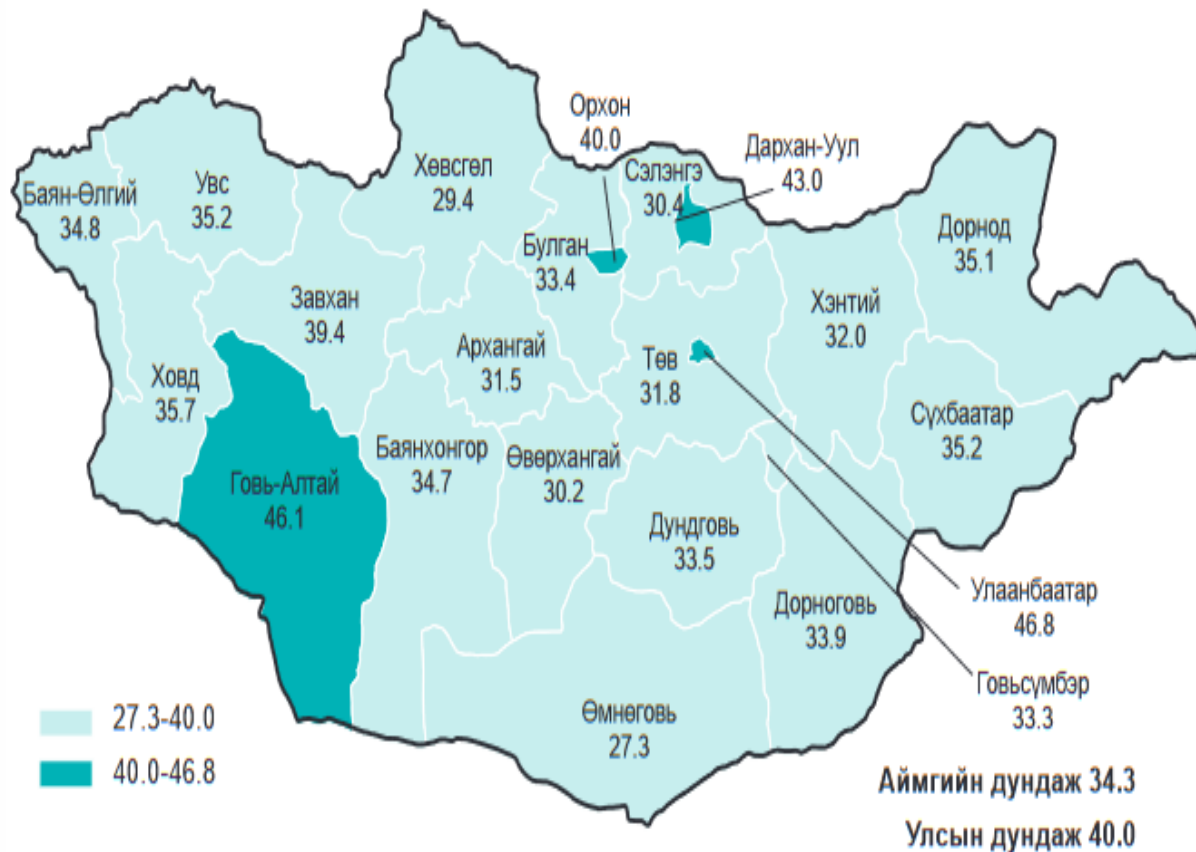
- ✓ ахлах зэрэгтэй сувилагч - 2454
- ✓ тэргүүлэх- 676 ,
- ✓ зөвлөх зэрэгтэй 15 сувилагч (нийт сувилагчдын 24,6)
- ✓ Докторын зэрэгтэй -15 сувилагч
- ✓ Магистрын зэрэгтэй - 171 сувилагч байна
- ✓ Эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн 23.4%-ийг сувилагч, 3.5%-ийг бага эмч, 3.5%-ийг эм найруулагч (81.9 хувь нь эмэгтэйчүүд)
- ✓ Гавьяат сувилагч-5

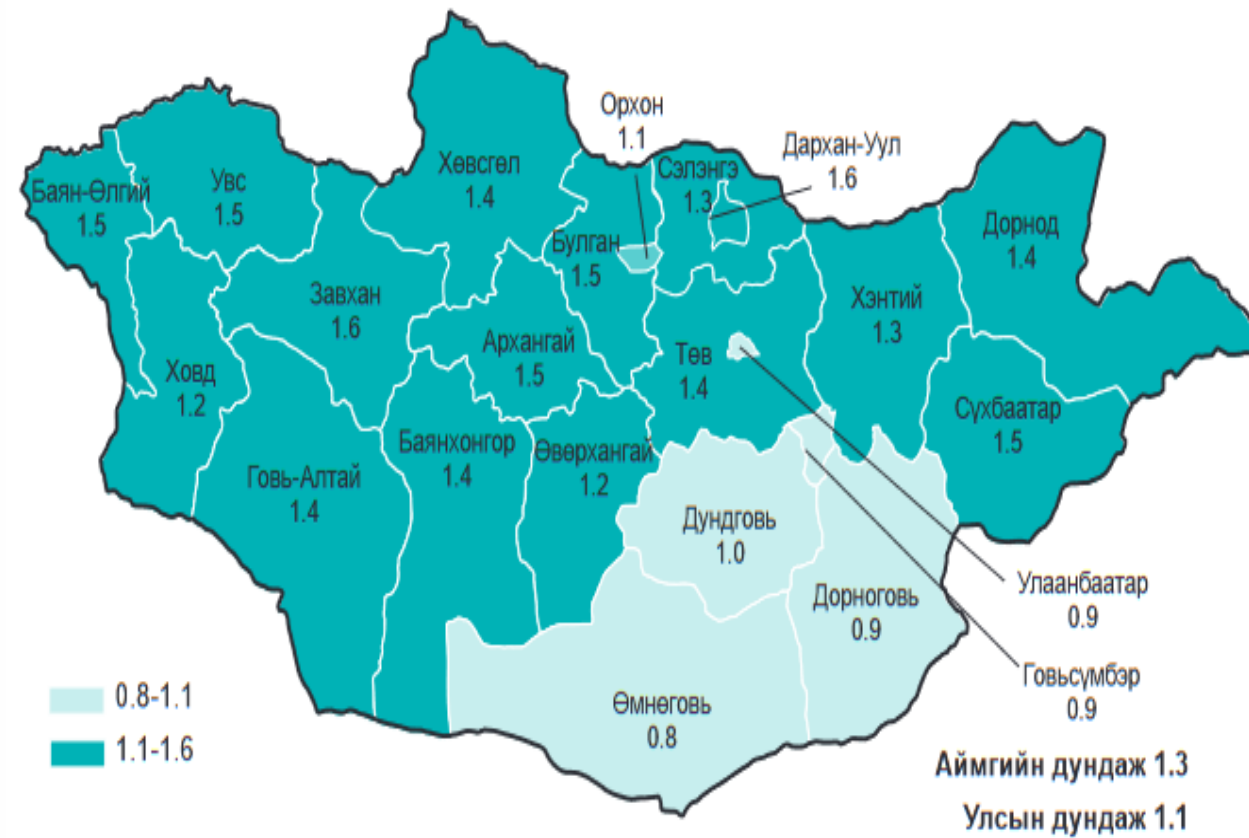
Сувилагчийн тоо

10 000 хүн амд ногдох сувилагчийн тоо

- Улсын түвшинд 1:1.1,
- УБ-т 1:0.9,
- Аймгийн түвшинд 1:1.4

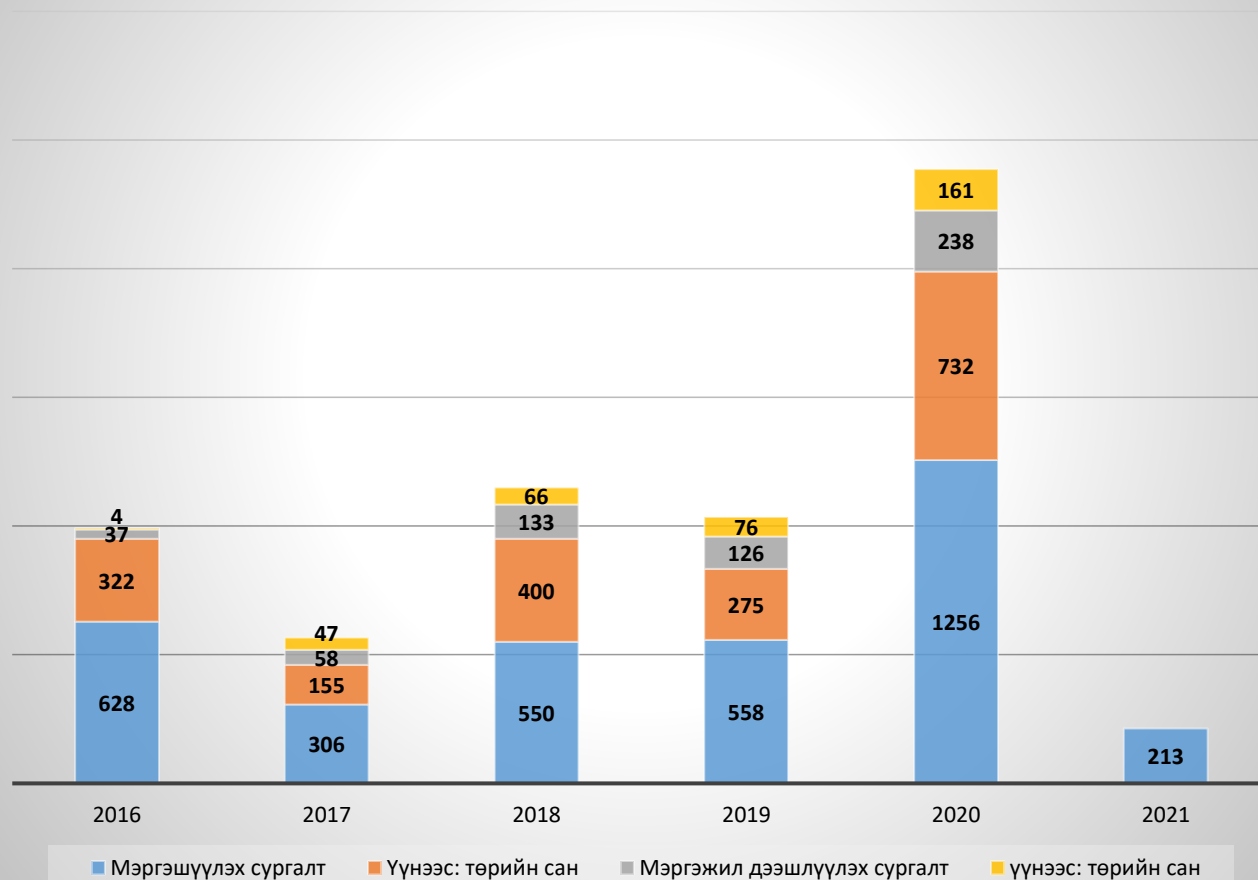

Их эмч сувилагчийн харьцаа

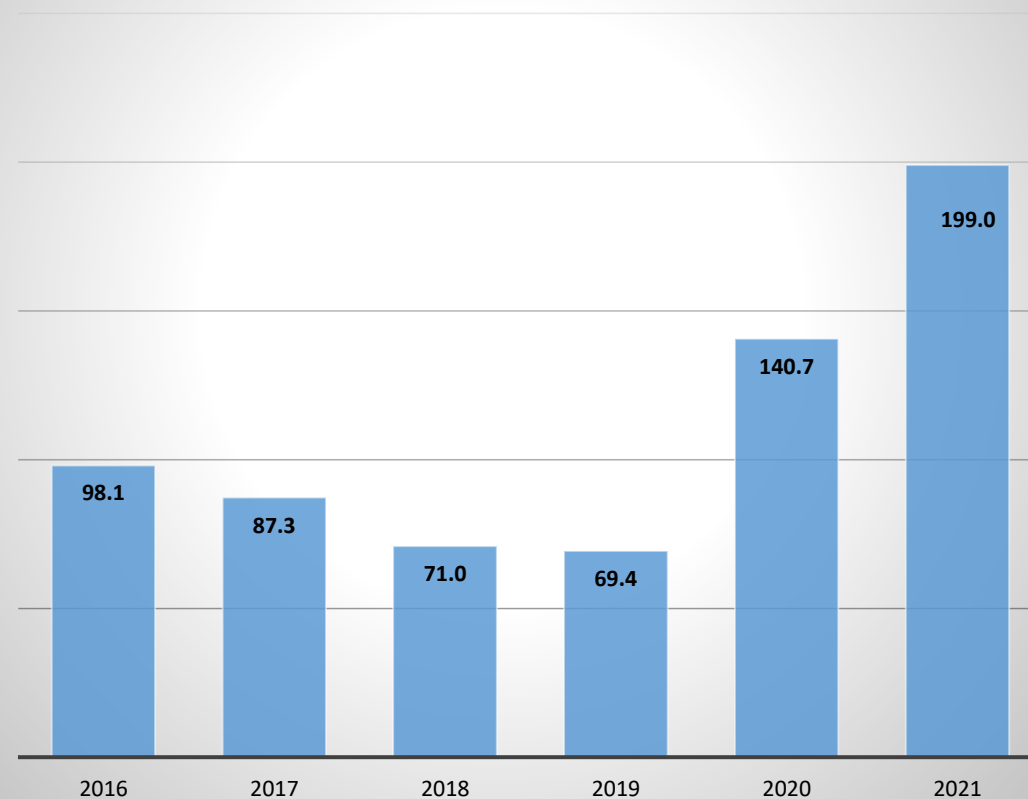

СУВИЛАГЧДЫН ТӨГСӨЛТИЙН ДАРААХ СУРГАЛТ

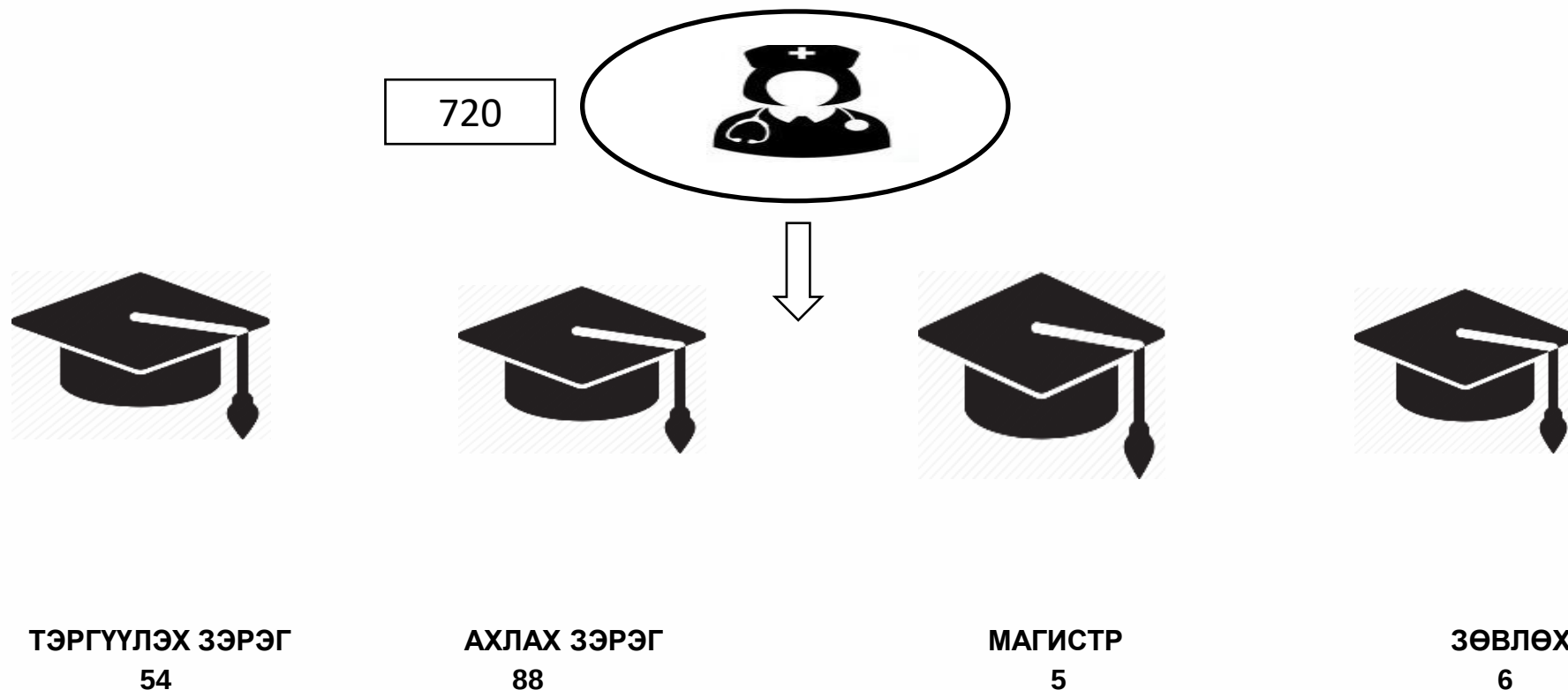
Төгсөлтийн дараах сургалтад хамрагдсан сувилагч, тусгай мэргэжилтэн

Сувилагч, тусгай мэргэжилтний төгсөлтийн дараах сургалтын батлагдсан төсөв /сая.төг/

Орхон аймгийн Сувилахуйн хүний нөөц, мэргэшсэн байдал, боловсролын зэрэг дэв

Олон улсад

- Үйлчлүүлэгчдэд ээлтэй
- Нотолгоонд суурилсан
- Хүртээмжтэй
- Чанартай
- Эрүүл мэндийг дэмжих, хамгаалах
- Амьдралын чанарыг дээшлүүлэх

Монгол улсад

- Өвчтэй хүнд чиглэсэн
- Тариа хийх, эм өгөхөөр хязгаарлагдсан
- Мэргэжилтнүүдийн манлайлах ур чадвар дутмаг
- Эрх зүйн бичиг баримтуудад СТҮ-ний менежментийн талаар тодорхой тусгагдаж заагдаагүй

Сувилахуйн тусламж, үйлчилгээний бодлогын хэрэгжилтийн зохицуулалт

Баримталж буй хууль эрх зүй	Тулгамдсан асуудал	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ
✓ ТЭМТББ (2.4.2.9) төрөлжүүлэн хөгжүүлнэ ✓ ЭМ-ийн тухай (13.4) ✓ ЭТҮ-ний тухай (4.1.6) ✓ ЭМ-ийн даатгалын тухай (3.1.7) ✓ ДЭМБ стратегиуд ✓ Дэлхийн тайлан-2020	✓ Бүсийн 3 сургууль эмч түлхүү бэлтгэх болсон, ✓ “Nursing school” байхгүй болсон ✓ Сувилахуйн боловсролд мэргэжлийн удирдлага шаардлагатай ✓ ДЭМБ-ын (Nursing education mapping-2008 үнэлгээний дүн: эмч давамгай ТҮ) ✓ Дэлхийн тайланд туссан заалтууд болон хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх ✓ СТҮ-ний чанар- хүний нөөц	✓ Бодлого 2005, ✓ Стратеги 2012, ЭМС-ын А/272 ✓ Төлөвлөгөө-2018- 2021 онд СТҮ хөгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, ЭМС-ын 2018 оны А/15 ✓ Сувилахуй, эх барихуйн ТҮ-ний чиглэлээр 2020 онд хийх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө (2020,139) ✓ <i>Урт хугацааны асрах төв</i> ✓ <i>Сувилахуйн төв байгуулах</i>

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ОРЧНЫ ХУВЬД БҮРЭН ШИЙДВЭРЛЭГДСЭН тусламж, үйлчилгээ

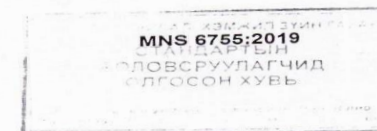
Сувилахуйн дагнасан үйлчилгээ үзүүлэх төв, гэрийн сувилахуйн тусламж үйлчилгээ

- Сувилахуйн төвийн үйл ажиллагааны үлгэрчилсэн дүрэм, илгээх өвчин эмгэгийн жагсаалт /ЭМС-ын А/388/
- Сувилахуйн төвийн бүтэц үйл ажиллагааны стандарт /MNS6755:2019/
- Сувилагчийн гэрийн эргэлтийн тусламж, үйлчилгээний цүнх хэрэглэх нийтлэг журам, цүхний иж бүрдлийн жагсаалт /ЭМС-ын 2019 оны А-182/
- Урт хугацааны асрах төв байгуулах асуудлыг ЗГ-ын хуралдаанд хэлэлцүүлж “Төрийн өмчийн концессын зүйлийн жагсаалт батлах тухай” 317 дугаар тогтоолд нэмж тусгуулсан

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Сувилахуйн төвийн бүтэц, үйл ажиллагаа

Албан хэвлэл

СТАНДАРТ, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ГАЗАР
УЛААНБААТАР ХОТ
2019 ОН

Сувилахуйн тусламж, үйлчилгээний орчин нөхцөл, чанар, аюулгүй байдал

1. Үндэсний хэмжээнд хийгдсэн судалгааны ажлууд:

- ✓ Ээлжийн сувилагчийн ажлын цагийг хорогдуулах асуудал ,
- ✓ Сувилахуйн асуудлаар тогтмол гаргаж байх статистик мэдээллийн судалгаа (төсөл),
- ✓ Сувилагчийн ажлын ачааллыг олон улстай харьцуулсан судалгаа
- ✓ Сувилахуйн бүх шатны мэргэжлийн шалгалтын төстийн үнэн магадлалын үнэлгээ
- ✓ Сувилагчийн эрүүл мэндийн талаарх судалгаа

2. Удирдлага, зохион байгуулалт:

Сувилахуйн удирдлага, зохион байгуулалт /2015 оны 495/

Сувилахуйн судалгааны ажлын тэргүүлэх чиглэл (2017-A/40)

4. Тусламж, үйлчилгээний чанар сайжруулах асуудлаар:

- ✓ Сувилахуйн тусламж, үйлчилгээнд COPE арга хэрэгслийг нэвтрүүлэх үндэсний сургалтыг бүх шатны ЭМБ-ын сувилагчдыг хамруулан, гарын авлагыг боловсруулж хангасан,
- ✓ Эмнэлгийн мэргэжилтэн, ажилтны ажлын байранд мөрдөх нийтлэг журам /2015 оны 189/
- ✓ Сувилахуйн тусламж үйлчилгээнд 5 шатлалыг нэвтрүүлэх нь /2015 оны 497/
- ✓ Сувилахуйн тусламж үйлчилгээний түгээмэл үйлдлийн заавар /2015 оны 496/ (төрөлжсөн мэргэжлийн бүх чиглэлээр)
- ✓ Гэрийн сувилахуй, сувилахуйн төв, сэтгэц, гамшиг осол, хавдар, халдварт, гемодиализ, хүүхдийн сувилахуйн тусламж, үйлчилгээний заавар

Сувилахуйн тусламж үйлчилгээний стандарт

2019

2019

2019

2019

Стандарт, хэмжил зүйн газраас "Унаж бэртэх эрсдлийг үнэлэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга" MNS 6211:2019 Монгол улсын стандарт

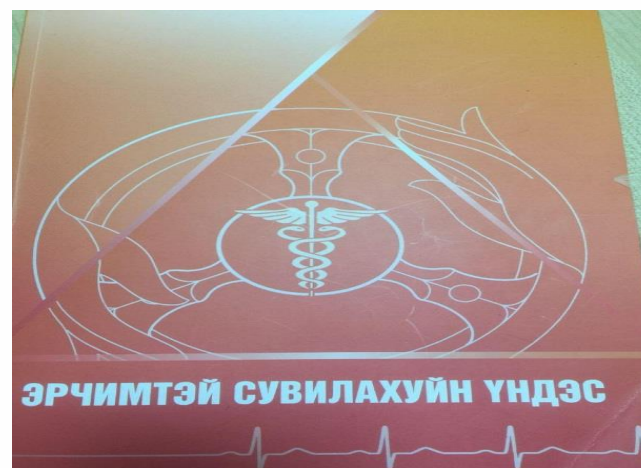
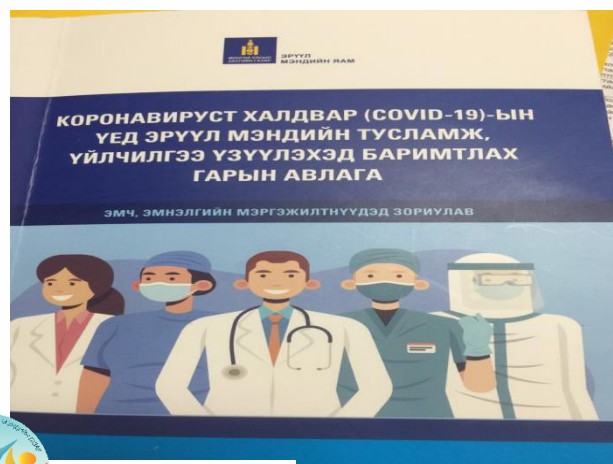
Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны 2 сарын 15 –ны өдрийн А/71 дугаар тушаал “Томуу, томуу төст өвчний үед үзүүлэх сувилахуйн тусламж, үйлчилгээний заавар”,

ЭМС-ын 183 дугаар тушаал “Элэгний хатуурлын үеийн сувилахуйн тусламж үйлчилгээний удирдамж

Эрүүл мэндийн сайдын 2019 оны 2 сарын 15 –ны өдрийн А/74 дугаар тушаал “Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой зарим халдварыг илрүүлэх тандалтын заавар”

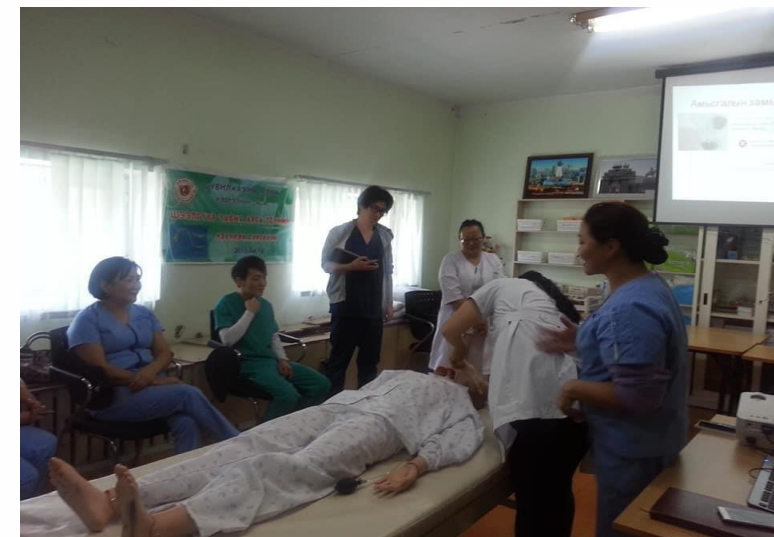

ГАРЫН АВЛАГУУД

БОДЛОГЫН ТҮВШИНД АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ / Сувилагчдын мэдлэг ур чадварыг дээшлүүлэх ажлын байрны сургалт, хэлэлцүүлэг/

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН
УДИРДАХ АЖИЛТНЫ ЗӨВЛӨГӨӨН
2022

Орхон аймгийн
Эрүүл мэндийн газар

БОДЛОГЫН ТҮВШИНД АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ / Төгсөлтийн дараах сургалт, эрдэм шинжилгээ судалгаа /

- Өрхийн сувилагч нарыг мэргэшүүлэх сургалт / ОНТ 13.5 сая/
- Ахлах сувилагч нарын мэргэжил дээшлүүлэх сургалт / ОНТ 5сая/
- Хөнгөвчлөх сувилахуйн тусламж үйлчилгээний чиглэлээр 16 сувилагч
- БНХАУ-ын Олон улсын Сувилахуйн удирдлага манлайллын хуралд нийт 23 сувилагч /ОНТ 43 сая/
- БОЭТ-д 8 туслах сувилагчийг орон тоогоор ажиллуулж эхэлсэн. / ОНТ жил бүр 78сая/
- JICA байгууллагын сайн дурын ажилтнуудтай яаралтай тусламж, эрчимт эмчилгээ, хөдөлгөөн засал чиглэлээр хамтран ажилласан
- Нотолгоонд суурилсан сувилахуйн тусламж үйлчилгээг хөгжүүлэх зорилтын хүрээнд 2015 оноос эхлэн сувилагчдыг судалгааны аргазүйн сургалтад тогтвортой хамруулсан.

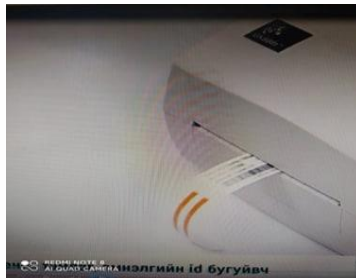

Сувилахуйн тусламж үйлчилгээнд нэвтрүүлсэн шинэ санаа, дэвшилтэт технологи

Цаашид нэвтрүүлэх шаардлагатай тэргүүн туршлага, дэвшилтэт технологи

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН
УДИРДАХ АЖИЛТНЫ ЗӨВЛӨГӨӨН
2022

Орхон аймгийн
Эрүүл мэндийн газар

Цаашид нэвтрүүлэх шаардлагатай тэргүүн туршлага, дэвшилтэт технологи

Сувилахуйн тусламжийн өнөөгийн байдал, тулгамдсан асуудал

Тулгамдсан асуудал

Сувилагчийн чадамж

Сувилагч-эмчийн харилцаа

Сувилагчийн бие даан шийдвэр гаргах чадамж

Хэрэглэгдэх зүйлс багаж хэрэгсэлийн дутагдал

Хэт их ажлын ачаалал

Мэргэжил шаардахгүй ажлыг хийж
гүйцэтгэх

Энгийн зүйлийг үл тоох нь том алдааны эхлэл болдог

- Сувилагчийн ажиллах орчин, хөдөлмөрийн үнэлэмж, цалин урамшуулал
- Сувилагчийн ажилд авах шалгуур
- Нэг үйлчлүүлэгчдэд ноогдох хатгалтын тоо
- Хөдөлмөр хамгаалалын хувцас хангалт
- Үйлчлүүлэгчийн орчин
- Сувилгаа, асаргаанд шаардлагатай багаж хэрэгсэл
- Хамтран ажиллагсдын хандлага, харилцаа

ICN-ийн ерөнхийлөгч доктор Памела Чиприано хэлэхдээ :

- Хэрэв засгийн газрууд эрүүл мэндийн ажиллах хүчинд хөрөнгө оруулахаа хойшлуулсаар байвал энэ нь хаа сайгүй эрүүл мэндийн тогтолцоонд сөргөөр нөлөөлнө.
- Эрүүл мэндийн ажилтангүйгээр эрүүл мэнд гэж байхгүй! Сувилагчийн ажлын аюулгүй орчин, зохистой цалин хөлс, шийдвэр гаргахад бүрэн оролцоотой байх арга хэмжээг хэрэгжүүлж эхлэх цаг нь болсон ”

Цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ / 2022 он/

- **ЭМЯ, ЭМХТ** , Жайка байгууллагын хамтарсан “Эмч ба сувилагчийн төгсөлтийн дараах сургалтыг сайжруулах нь “ төслийн үйл ажиллагаанд оролцон орон нутгийн Сувилагчийн цогц чадамжийг тодорхойлох, эрэлт хэрэгцээнд үнэлгээ хийх, судалгаа хийх, үр дүнг тайлагнах
- Эх баригчийн албан тушаалын тодорхойлолт болон MNS4621:2008 Эмчилгээ, оношилгооны түгээмэл үйлдлүүдийн стандартыг шинэчлэх ажлын хэсэгт эх баригчийн гүйцэтгэх үүрэг, үйлдлийн стандартын заалтыг нэмэгдүүлэх санал хүргүүлэх
- Орон нутагтаа эрчимт эмчилгээ , яаралтай тусламжийн сувилахуйн мэргэшүүлэх сургалтыг эхлүүлж, улмаар өрхийн сувилагчийн төгсөлтийн дараах сургалтын хөтөлбөрийн төсөл боловсруулж ЭМХТ болон АШУҮИС-тай хамтран ажиллах

Сувилагчийн цөм чадамж гэдэг нь?

1. Мэргэжлийн байх.
2. Ёс зүйг эрхэмлэгч
3. Нийгмийн эрүүл мэндийг дэмжигч, тодорхойлогч
4. Судлаач, статистикч байх
5. Сургагч, зөвлөгч
6. Олон талт хамтын ажжиллагааг хөгжүүлэгч
7. Сууралцагч

	Үйл ажиллагаа	Хариуцагч ажилтан	2-р сар	3-р сар	4-р сар
Эрэлт хэрэгцээг тодорхойлох, үнэлгээ хийх	1. Иргэд, үйлчлүүлэгч 2. Сувилагч, тусгай мэргэжилтэн 3. Ажил олгогч , хамтран ажиллагч 4. Сүүлийн 5 жилийн статистик үзүүлэлтүүд / асуумж, ярилцлага, ажиглалт өөрийн болон хөндлөнгийн үнэлгээ, санал асуулга/	Сувилахуйн зөвлөл			
Судалгаа хийх	1. Судалгааны хүрээ, түүврийн хэмжээ 2. Судалгааны арга аргачлал 3. Судалгааны ёс зүйн зөвшөөрөл	ЭШС-ны ажлын хэсэг			

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа.

